

**DELIMITACJA
BIPOLARNEGO OBSZARU METROPOLITALNEGO
W WOJEWÓDZTWIE KUJAWSKO-POMORSKIM**

dr Mirosław Biczkowski

dr Iwona Müller-Frączek

dr Joanna Muszyńska

dr Michał Bernard Pietrzak

dr Justyna Wilk

PLAN PREZENTACJI:

1. Wprowadzenie
2. Cel badania
3. Zmienne diagnostyczne
4. Sposób delimitacji
5. Wyniki badania
6. Podsumowanie

WPROWADZENIE

- W literaturze dotyczącej polityki regionalnej obszary metropolitarne określane są jako lokomotywy rozwoju społeczno-gospodarczego, mające często wpływ na konkurencyjność regionów.
- W szeregu dokumentach strategicznych podkreślono znaczenie obszarów metropolitalnych dla rozwoju regionów i kraju m.in.: *Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju Polska 2030*, *Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030* oraz w *Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2010–2020: Regiony, miasta, obszary wiejskie*.

Wskazuje się w nich najczęściej na 10 głównych obszarów metropolitalnych w Polsce: Warszawę, Aglomerację Górnośląską (Silesia), Kraków, Łódź, Trójmiasto, Poznań, Wrocław, Szczecin, Lublin oraz duopol dwóch miast Bydgoszczy z Toruniem.

(KPZK 2030; za Zielona Księga dot. Obszarów Metropolitalnych).

CEL BADANIA

Próba delimitacji w województwie kujawsko-pomorskim
bipolarnego obszaru metropolitalnego

na podstawie

- sytuacji społeczno-ekonomicznej gmin w roku 2011,
- dynamiki rozwoju gmin w latach 2009-2011.

KRYTERIA DELIMITACJI:

- **rdzeń** obszaru stanowiły Bydgoszcz i Toruń
- zasięg obszaru wyznaczyły gminy najlepiej **rozwinęte** lub **najszybciej rozwijające się**, które
- **sąsiadowały** bezpośrednio z rdzeniem lub innymi gminami obszaru

ZMIENNE DIAGNOSTYCZNE:

potencjał demograficzny

- gęstość zaludnienia
- wskaźnik obciążenia demograficznego

rynek pracy

- udział bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym
- liczba podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców

jakość życia

- liczba oddanych mieszkań na mieszkańca
- korzystający z kanalizacji w % ogółu
- liczba podmiotów handlu detalicznego na 1000 mieszkańców

ZMIENNE DIAGNOSTYCZNE cd.:

rozwój gospodarczy

- dochody własne gmin na mieszkańca
- wydatki inwestycyjne gmin na mieszkańca

działalność B+R, usługi wyższego rzędu

- udział podmiotów B+R oraz IT w liczbie wszystkich podmiotów gospodarczych
- udział podmiotów związanych z działalnością finansową, ubezpieczeniową, kulturą i rozrywką w liczbie wszystkich podmiotów

OCENA ROZWOJU GMIN

- **poziom rozwoju** gminy wyznaczono na podstawie wartości syntetycznego miernika rozwoju w roku 2011
- **dynamikę rozwoju** oceniono porównując wartości miernika w latach 2009 oraz 2011

Konstrukcja syntetycznego wskaźnika rozwoju

Wartość wskaźnika dla i-tej gminy:

$$\mu(i) = 1 - d(i) / (E(d) + 2s), \quad (1)$$

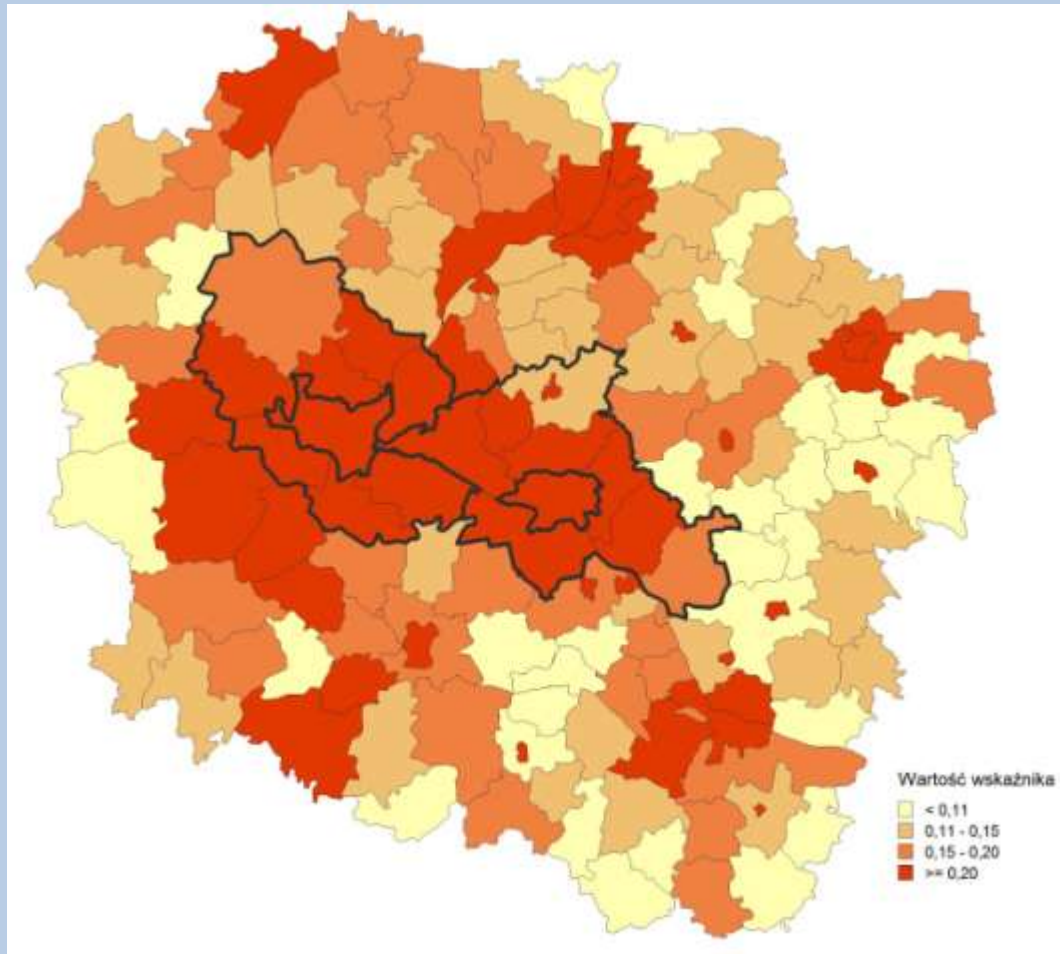
gdzie

$d(i)$ oznacza odległość od wzorca,

$E(d)$ oznacza średnią odległość,

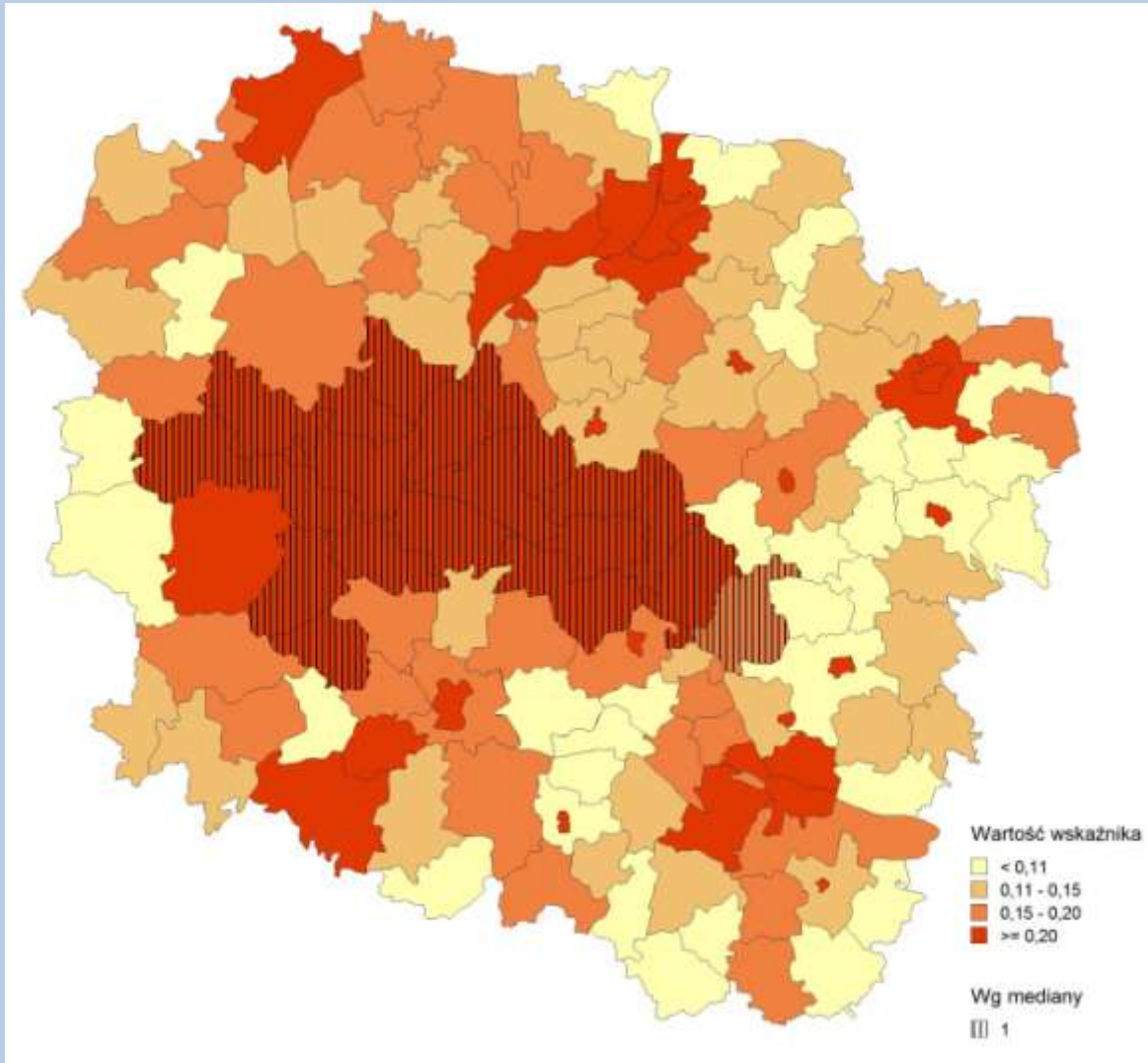
natomiast s jej odchylenie standardowe.

Rys.1. Bydgosko-Toruński Obszar Metropolitalny

- Dnia 20 kwietnia 2005 roku w województwie Kujawsko-Pomorskim podpisane zostało Porozumienie Partnerskie, w wyniku którego powołane zostało Kolegium Bydgosko-Toruńskiego Obszaru Metropolitalnego
- Głównym celem porozumienia ma być działanie samorządów i władz na rzecz Bydgosko-Toruńskiego Obszaru Metropolitalnego (B-TOM)
- Zasięg B-TOM wyznaczają granice powiatów bydgoskiego i toruńskiego.
- Tak określony obszar metropolitalny ma, unikatowy w skali kraju, bipolarny charakter

Rys.2. Obszar metropolitalny - wyniki grupowania

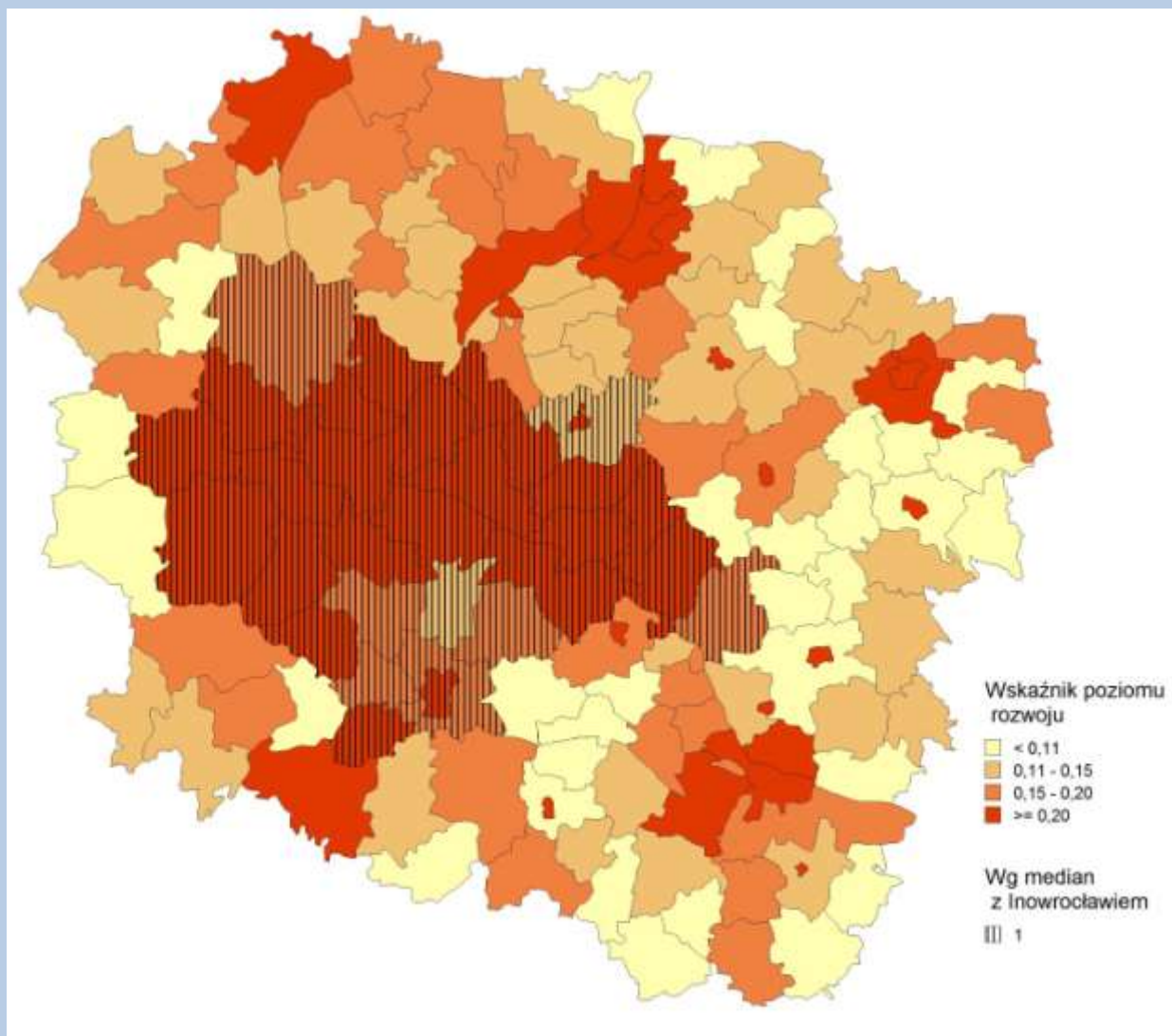

Gminy	
Barcin (3)	Nakło nad Notecią (3)
Białe Błota (2)	Nowa Wieś Wielka (2)
Bydgoszcz (1)	Obrowo (2)
Czernikowo (2)	Osielsko (2)
Dąbrowa Chełmińska (2)	Sicienko (2)
Dobrcz (2)	Solec Kujawski (3)
Lubicz (2)	Toruń (1)
Łabiszyn (3)	Unisław (2)
Łubianka (2)	Wielka Nieszawka (2)
Łysomice (2)	Zławieś Wielka (2)
Ciechocinek (1)	

Obszar powstały w wyniku grupowania:

- zasięg wykracza poza powiaty bydgoski i toruński, choć nie obejmuje wszystkich gmin
- liczba ludności – ponad 800 tys.

Rys. 3. Możliwości rozszerzenia obszaru

Gminy	
Koronowo (3)	Inowrocław (1)
Chełmża (1)	Inowrocław (2)
Chełmża (2)	Złotniki Kujawskie (2)
Szubin (3)	Rojewo (2)
	Gniewkowo (3)
	Pakość (3)
	Janikowo (3)

Propozycja rozszerzenia obszaru:

- wysoka pozycja Inowrocławia w rankingu oraz nieduża odległość od rdzeni i granic stwarza szanse rozszerzenia obszaru metropolitalnego
- poszerzony obszar miałby znaczący w skali kraju potencjał demograficzny (ponad 900 tys. mieszkańców)

Podsumowanie:

- brak danych statystycznych uniemożliwił pełną ilościową ocenę funkcji metropolitalnych
- w badaniu nie uwzględniono np. ruchu komunikacyjnego czy dojazdów do pracy
- pominięto niektóre istotne aspekty jakościowe, wymagające dalszych badań